

При цьому необхідна глибока і всебічна модернізація освіти з виділенням необхідних для цього ресурсів і створенням механізмів їх ефективного використання.

Таким чином, особистісно-орієнтоване виховання студентської молоді включає: активне позитивне емоційне ставлення до фізичної культури, сформована потреба в ній, система знань, інтересів, мотивів і переконань, спрямованих на оволодіння цінностями фізичної культури; усвідомлення студентом цінності рухової активності, систематичних занять фізичними вправами; потреба у здоровому способі життя і залучення до цього інших; самоосвіта і самовдосконалення, підтримання високої працездатності та сприяння задоволенню цих потреб іншими у своїй майбутній професійній діяльності; усвідомлення практичної значущості інновацій в оздоровчій фізичній культурі та створення умов для їх реалізації; вміння застосовувати оздоровчі технології для розвитку професійно значущих якостей особистості.

Література

1. Кузнєцова О.Т. Рівень фізичного стану як чинник мотивації студенток спеціальних медичних груп університету до фізкультурно-оздоровчої діяльності / О.Т. Кузнєцова, Л.А. Петрук // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. Серія : «Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт». – Чернігів, 2013. – Випуск 112. – Т. III. – С. 286–289.
2. Кузнєцова О.Т. Порівняльний аналіз чинників мотивації до занять фізичним вихованням студентів різних учбових відділень університету / О.Т. Кузнєцова // Молода спортивна наука України : 36. наук. пр. Львів : ЛДУФК, 2016. – Вип. 20, т. 1/2. – С. 244 – 250.
3. Кузнєцова О.Т. Створення методичної системи застосування оздоровчих технологій на основі сформованості мотиваційної сфери у студентів / О.Т. Кузнєцова // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М.П. Драгоманова. Серія 15 : Наук.-пед. проблеми фіз. культури (фіз. культура і спорт) : 36. наук. пр. – Київ, 2016. – Випуск 3К1 (70) 16. – С. 66–71.
4. Якимович В. С. Проектирование системы физического воспитания детей и молодежи на основе личностно ориентированного образования : Автореф. дис. ... д. пед. н. : 13.00.04 «Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры» // В. С. Якимович. – Волжский, 2002. – 51 с.
5. Gryban G.P. Fizichne vikhovannya u formuvanni dukhovnosti studentiv / G.P. Gryban // Nauka i osvita : naukovo-praktichniy zhurnal Pivdennoho naukovo tsentru NAPN Ukraini. – Odesa, 2012. – (Seriya : Pedagogika i psikhologiya). – №5. – S. 17–21.
6. Zakharina É.A. Formuvannya motivatsii do rukhovoї aktivnosti u protsesi fizichnogo vikhovannya studentiv vishchikh navchal'nikh zakladiv. Avtoref. dis... k. n. z f. v. i sp. za spets. 24.00.02 – Fizichna kul'tura, fizichne vikhovannya riznikh grup naseleण्या. – NUFViS Ukraini. – Kii'v, 2008. – 22 s.
7. Sichov S. O. Teoretiko-metodichni zasady priluchennya student's'koї molodi do tsinnostey fizichnoї kul'turi. Avtoref. dis... d. p. n. za spets. 13.00.07 – teoriya i metodika vikhovannya. – Institut problem vikhovannya NAPN Ukraini. – Kii'v, 2011. – 41 s.
8. Lyu Yun Tsyun'. Motivatsiya fizkul'turno-sportivnoy aktivnosti studencheskoy molodezhi v sisteme formirovaniya ustanovki na zdorovyy obraz zhizni (na primere belorusskoy i kitayskoy studencheskoy molodezhi): avtoref. dis. ... kand. ped. nauk: spets. 13.00.04. Minsk, 2011. 23 s.

Кузьменко В. Ю., Іванова Г. Я.

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, м. Київ

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ВИЩОЇ ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ

У статті вказано, що формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, як пріоритетний напрям вищої фізкультурної освіти, пов'язано з підготовкою студентів до цілеспрямованого підбору засобів і форм лікувальної фізичної культури, розробки методик застосування фізичних вправ на ранніх етапах лікування, планування і виконання програми подальшого функціонального відновлення і фізичної дієздатності хворого, виявлення і розширення резервних можливостей організму, тренування його і підготовки до фізичних навантажень на роботі і у побуті, повернення до активної участі у житті суспільства. Авторами професійна компетентність фахівця з фізичної реабілітації розглядається як володіння людиною здатністю і умінням виконувати певні трудові функції, спрямовані на відновлення втрачених функцій організму чи окремих органів та на відновлення фізичних якостей людини.

Ключові слова: формування, професійна компетентність майбутні фахівці з фізичної реабілітації, вища фізкультурна освіта.

Кузьменко В. Ю., Іванова Г. Я. Формирование профессиональной компетентности будущих специалистов по физической реабилитации как приоритетное направление высшего физкультурного образования. В статье указано, что формирование профессиональной компетентности будущих специалистов по физической реабилитации, как приоритетное направление высшего физкультурного образования, связано с подготовкой студентов к целенаправленному подбору средств и форм лечебной физической культуры, разработки методик применения физических упражнений на ранних этапах лечения, планирование и выполнение программы дальнейшего функционального восстановления и физической дееспособности больного, выявление и расширение резервных возможностей организма, тренировки его и подготовки к физическим нагрузкам на работе и в быту, возвращение к активному участию в жизни общества. Авторами профессиональная компетентность специалиста по физической реабилитации рассматривается как владение человеком способностью и умением выполнять определенные трудовые функции, направленные на восстановление утраченных функций организма или отдельных органов и на восстановление физических качеств человека.

Ключевые слова: формирование, профессиональная компетентность будущие специалисты по физической

реабилитации, выше физкультурное образование.

Kuzmenko V., Ivanova G. Formation of professional competence of future specialists in physical rehabilitation as a priority higher sports education. The authors note that the formation of professional competence of future specialists in physical rehabilitation is the priority of the higher sports education. This is due to the preparation of students for a targeted selection of means and forms of therapeutic physical culture.

Developing methods of application of physical exercise in the early stages of treatment.

Planning and execution of further functional recovery and physical capacity of the patient.

Identification and expansion of the reserve capacity of the organism, its training and preparation for physical activity at work and in everyday life, to return to active participation in society.

The authors interpret the concept of professional competence of a specialist in physical rehabilitation, as possessing the capacity and ability of the person to perform certain work functions, to restore lost functions of the body or individual organs and the restoration of the physical qualities of man.

Prospects for further research to identify and theoretical substantiation and experimental verification of pedagogical conditions of formation of professional competence of future specialists in physical rehabilitation in the course of studying of disciplines cycle scientific subject preparation.

Key words: formation, professional competence of future specialists in physical rehabilitation, higher physical education.

Постановка проблеми, аналіз останніх досліджень та публікацій. Перехід до компетентнісно орієнтованої освіти, який в першу чергу визначає вимоги до кадрових ресурсів галузі фізичної реабілітації відповідно до потреб і запитів сьогодення, стає одним з значущих напрямів модернізації системи вищої фізкультурної освіти. У сучасних умовах розвитку вищої фізкультурної освіти стає акцент здійснюється на підготовці майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, що володіють навичками професійної та соціально-психологічної адаптації у світі, який постійно змінюється. Вища фізкультурна освіта стає не лише засобом для найбільш адекватного відображення вимог нового суспільства і ринкової економіки, але й засобом для досягнення цілей, формування творчих і креативних потреб особистості майбутнього фахівця з фізичної реабілітації. Зміна парадигми вищої фізкультурної освіти супроводжується процесом переорієнтації результату освіти з понять «підготовленість», «загальна культура» на поняття «компетентність» та «професійна компетентність».

Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах ґрунтовно досліджували Н. О. Белікова, Ю. О. Лянной, Л. П. Сущенко та ін. Деякі аспекти цієї проблеми вивчали О. В. Базильчук, Т. М. Бугеря, Л. Б. Волошко, О. І. Міхеєнко, О. В. Погонцева, М. Я. Романишин та ін.

Науковці (А. Е. Akgün, G. S. Lynn & Byrne, C. John [5], R. Barnett [6], C. Justice, J. Rice, W. Warry, I. Laurie [7] V. A. Popkov and A.V. Korzhuyev [8]) особливу увагу приділяють питанням, пов'язаним із підготовкою майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах.

Формулювання мети дослідження. Мета статті полягає у характеристиці формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації як пріоритетного напрямку вищої фізкультурної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. У вищих навчальних закладах, що мають великий освітній потенціал, здійснюється формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації у процесі вивчення дисциплін циклу науково-предметної підготовки. На жаль, з позицій сьогодення наявність диплому про здобуття вищої фізкультурної освіти не завжди може служити гарантією професійної компетентності та успішного професійного становлення.

Як вважає Н. О. Белікова, «актуалізація проблеми фізкультурної освіти обумовлюється потребою: по-перше, оздоровлення нації у зв'язку з погіршенням фізичного стану багатьох категорій населення; по-друге, у зв'язку з новими уявленнями про народну освіту в цілому, які вимагають переходу від «науковчення» до логіки культури; і, по-третє, у зв'язку з розвитком ринку послуг, у тому числі фізкультурно-оздоровчих, реабілітаційних і спортивних» [1, с. 34]. Фізична реабілітація є комплексом послуг щодо відновлення організму людини, які надаються виключно фахівцем з фізичної реабілітації або під його керівництвом і контролем. Вона включає обстеження, вивчення, оцінку, діагностування, прогнозування, планування і повторне обстеження хворих та інвалідів.

У сучасний період однією з основних задач вищої фізкультурної освіти є не тільки формування системи знань, умінь та навичок студентів, але й розвиток професійної компетентності, завдяки наявності якої майбутні фахівці з фізичної реабілітації будуть спроможними здійснювати діяльність у галузі фізичної реабілітації і стануть висококваліфікованими фахівцями у сучасному суспільстві. Ми поділяємо думку Л. Б. Волошко про те, що формування професійної компетентності студентів спеціальності «Фізична реабілітація» здійснюється засобами всіх дисциплін навчального плану, розподілених за різними циклами підготовки [2, с. 42].

Професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичної реабілітації є процесом соціальним. Він протікає при активному спілкуванні і взаємодії не лише викладача і студента, студента і студентської групи, але і майбутніх фахівців з суб'єктами своєї професійної діяльності. Л. П. Сущенко розглядає професійну підготовку майбутніх фахівців з фізичної реабілітації як «процес, що відображає науково й методично обґрунтовані заходи вищих навчальних закладів, спрямовані на формування протягом певного терміну навчання рівня професійної компетентності особистості, достатнього для проведення фізичної реабілітації різних верств населення регіону й успішної праці в лікувально-профілактичних закладах з урахуванням сучасних вимог ринку праці» [4, с. 277-278].

Ю. О. Лянной та Н. В. Кукса акцентують увагу на тому, що професійна підготовка майбутніх магістрів з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах є «системою психолого-педагогічних, науково-практичних і організаційно-дослідницьких взаємопов'язаних заходів, що відображають специфіку навчального процесу та спрямовані на отримання кваліфікації, яка

передбачає ефективне виконання професійних завдань інноваційного характеру щодо здійснення наукової та професійної діяльності на ринку реабілітаційних послуг» [3, с. 316].

Проблема професійної компетентності активно вивчається ученими. Професійна компетентність розглядається як характеристика якості підготовки фахівця, потенціалу ефективності трудової діяльності. Існуючі на сьогодні в зарубіжній літературі визначення професійної компетентності як «поглибленого знання», «стану адекватного виконання завдань», «здібності до актуального виконання діяльності» (G. K. Britell, R. M. Jueger, W. E. Blank) і інші не повною мірою конкретизують зміст цього поняття.

Для фахівців з фізичної реабілітації у структурі професійної компетентності традиційно можна виділити два основні компоненти: 1) професійні знання, якими фахівець з фізичної реабілітації оволодів у процесі навчання, підвищення кваліфікації і накопичення досвіду; 2) професійні вміння та навички, якими фахівець з фізичної реабілітації оволодів і які розвивалися у процесі практичної діяльності.

Аналіз наукової літератури свідчить про те, що поняття «майбутній фахівець з фізичної реабілітації» розглядається по-різному. Його визначають: як «особистість, що протягом періоду навчання у вищому навчальному закладі відповідно до освітньо-кваліфікаційного рівня оволодіває певними знаннями, уміннями та навичками, котрі дозволять їй у професійній діяльності використовувати фізичні вправи, масаж та природні чинники як найбільш природовідповідні засоби відновлення здоров'я людини, її загального оздоровлення і покращення якості життя» (Н. О. Белікова); як «цілісну, всебічно розвинену особистість, якій притаманні індивідуальні орієнтири у ставленні до здоров'я, професійні здібності щодо організації здорового способу життя» (О. І. Міхеєнко); як «особистість, яка цілеспрямовано здобуває у вищих навчальних закладах кваліфікацію відповідно до певного освітньо-кваліфікаційного рівня в процесі спеціально організованої навчально-виховної діяльності, спрямованої на підготовку до подальшої професійної реабілітаційної діяльності» (Л. П. Сущенко).

Розподіл праці у сфері фізичної реабілітації, який є основою формування спеціальних вимог, норм і стандартів, що характеризують цей вид діяльності, визначає характер спеціальних здібностей, знань і навичок фахівця з фізичної реабілітації, необхідних для виконання цього виду реабілітаційної діяльності. На цьому також засновано формування і розвиток відповідних здібностей, навчання фахівців з фізичної реабілітації спеціальним професійним знанням, прийомом і навичкам, виявлення певних професійних інтересів і цінностей, а також формування норм трудової поведінки. У будь-якому разі професіоналізм пов'язується з певними нормативними вимогами професії до особистості фахівця з фізичної реабілітації.

Реалізація стратегії модернізації вищої фізкультурної освіти істотно загострила проблему недостатньої професійної компетентності фахівців, що, передусім, зумовило значне підвищення вимог до рівня та якості підготовки майбутнього фахівця з фізичної реабілітації. Перед системою вищої фізкультурної освіти стоїть завдання не тільки навчити студентів конкретним наукам, передати їм знання, а сприяти розвитку професійно особистісних якостей, які дозволяють їм самореалізуватися в майбутній професійній діяльності та бути конкурентоспроможними фахівцями на ринку праці. З позицій сьогодення виникає об'єктивна необхідність розроблення теоретичних положень і практичних рекомендацій переходу зі знанієвого (кваліфікаційного) підходу на компетентнісний підхід.

Система вищої фізкультурної освіти вступила в період фундаментальних змін, що характеризуються новим розумінням її цілей, цінностей, якості і усвідомленням необхідності переходу до неперервної освіти та інноваційним концептуальним підходам у розробці і використанні сучасних педагогічних технологій. У зв'язку з цим одним з основних напрямів формування перспективної та мобільної системи вищої фізкультурної освіти, поряд з підвищенням рівня її якості та забезпеченням більшої доступності для усіх груп населення, є забезпечення націленості навчання на нові інформаційно-комунікаційні технології.

До показників професійної компетентності фахівців з фізичної реабілітації відносимо: загальну сукупність об'єктивно необхідних знань, умінь та навичок; уміння правильно розпорядитися ними при виконанні своїх функцій; знання можливих наслідків певних дій; практичний досвід реабілітаційної діяльності; результат праці щодо відновлення здоров'я людини; гнучкість методу і критичність мислення; професійні позиції, індивідуально-психологічні якості та акмеологічні інваріанти. На нашу думку, професійна компетентність фахівця з фізичної реабілітації розглядається як володіння людиною здатністю і умінням виконувати певні трудові функції, спрямовані на відновлення втрачених функцій організму чи окремих органів та на відновлення фізичних якостей людини.

Для фахівців з фізичної реабілітації у структурі професійної компетентності традиційно можна виділити два основні компоненти: 1) професійні знання, якими фахівець з фізичної реабілітації оволодів у процесі навчання, підвищення кваліфікації і накопичення досвіду; 2) трудові навички і уміння, якими фахівець з фізичної реабілітації оволодів і які розвивалися у процесі практичної діяльності.

У сучасний період слід розглядати два напрямки у вищій фізкультурній освіті:

1. Модернізація традиційного навчання з метою ефективної організації засвоєння заданих зразків і досягнення чітко заданих еталонів. З позицій цього напрямку оновлення навчального процесу зорієнтовано на традиційні дидактичні завдання репродуктивного навчання, на уявлення про навчання як «технологічний» конвеєрний процес з чітко фіксованими та детально описаними очікуваними результатами.

2. Інноваційний підхід до навчального процесу, в якому метою навчання є розвиток можливостей студентів засвоювати новий досвід на основі цілеспрямованого формування їх творчого і критичного мислення, досвіду і інструментарію реабілітаційної діяльності, ролевого та імітаційного моделювання.

Нова стратегія модернізації змісту вищої фізкультурної освіти, прагматична і гуманістична спрямованість освітнього процесу, зміна освітньої парадигми істотно змінили вимоги до рівня підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації і визначили перед теорією і методикою професійної освіти необхідність переосмислення цілей, завдань і методів організації процесу вивчення дисциплін циклу науково-предметної підготовки. З позицій сьогодення вищі навчальні заклади зосереджують увагу на формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, яка допоможе випускникам швидко орієнтуватися і ефективно діяти в сучасних умовах.

Висновки. Підготовка професійно компетентних кадрів важлива для узгодження попиту і пропозиції на ринку праці, для

забезпечення ефективної зайнятості населення. У процесі формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації важливо акцентувати увагу на стимулюванні професійного самовиховання, розвитку ініціативи та особистісного стилю реабілітаційної діяльності з урахуванням індивідуальності і рівня підготовки.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у виявленні та теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації у процесі вивчення дисципліни циклу науково-предметної підготовки.

Література

1. Белікова Н. О. Перспективи розвитку вищої фізкультурної освіти в контексті професійної підготовки майбутнього фахівця з фізичної реабілітації / Н. О. Белікова // Вісник Житомирського державного університету. – 2009. – Вип. 43. – С. 34-38.
2. Волошко Л. Б. Організаційно-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації в процесі медико-біологічної підготовки / Л. Б. Волошко // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2005. – № 24. – С. 42-44.
3. Лянной Ю. О. Професійна підготовка майбутніх магістрів з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах: поняттєво-термінологічний аспект / Ю. О. Лянной, Н. В. Кукса // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2015. – № 9. – С. 307-319.
4. Сущенко Л. П. Формування мотивації до успішної професійної діяльності майбутніх фахівців із фізичної реабілітації / Л. П. Сущенко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2007. – № 6. – С. 276-279.
5. Akgün, A.E., Lynn G.S., & Byrne, John C. (2003) : Organizational learning: a socio-cognitive framework, Human Relations, 56, 7, pp. 839-868.
6. Barnett R. Supercomplexity and the curriculum. Studies in Higher Education, 2000. 25(3), pp. 255–265.
7. Justice, C., Rice, J., Warry, W., & Laurie, I. Taking inquiry makes a difference – a comparative analysis of student learning. Journal of Excellence in College Teaching, 2007. 18(1), pp. 57-77.
8. Popkov V. A. and A.V. Korzhuyev, 2004. Theory and practice of higher education: Booklet for additional education system. New York: Academic Project, pp: 432.

Кузьменко Н.В., Толмачева С.Е.

Национальный Технический университет Украины
«Киевский политехнический институт» имени И. И. Сикорского

ЛИЧНАЯ ГИГИЕНА И ЕЁ РОЛЬ В ФОРМИРОВАНИИ ЗОЖ СТУДЕНТОВ

На основе анализа научно – методической литературы и мирового опыта по вопросам личной гигиены подрастающего поколения рассмотрен уровень здоровья студентов технических специальностей в вузе. Определены формы и продолжительность перенесенных студентами заболеваний. На основе проведенного исследования можно сказать, что состояние здоровья студентов ухудшается. Одним из путей решения этого вопроса является определение путей совершенствования физкультурно – оздоровительной работы в процессе физического воспитания студентов.

Ключевые слова: гигиена, сохранение здоровья, физкультурно – оздоровительная работа.

Кузьменко Н.В., Толмачева С.Е. особиста гігієна та її роль в формуванні здорового способу життя. На основі аналізу науково – методичної літератури та світового досвіду з питань особистої гігієни підростаючого покоління розглянутий рівень здоров'я студентів технічних спеціальностей в вищому навчальному закладі. Визначені форми та тривалість перенесених студентами захворювань. На основі проведенного дослідження можна сказати, що стан здоров'я студентів погіршується. Одним з шляхів вирішення цього питання є визначення шляхів вдосконалення фізкультурно – оздоровчої роботи в процесі фізичного виховання студентів.

Ключові слова: гігієна, збереження здоров'я, фізкультурно – оздоровча робота.

Kuzmenko N., Tolmachova S. The personal hygiene and its role at forming health mode of life of students. Together with the term "hygiene" it is used the term "sanitary" which it means health from Latin. But it is necessary to remember that there are main differences between these terms. The hygiene gives a knowledge about health and about what how a health to keep and to strengthen. A sanitary considers practical realization of hygiene requirements as well as control for keeping rules of hygiene.

Keeping rules of personal hygiene foresees first of all rational daily order, regular care for a body, hygiene of clothes and shoes.

Keeping rational daily order is the most important element of personal hygiene at which other elements find their reflections. This keeping creates optimal conditions for active activities and effective renewal of an organism; promotes increasing mental and physical workability. It is explained that during keeping such order it is appeared a certain condition of functioning organism because of a human can do various kinds of activities with the good effectiveness. A health influence of a right daily order is connected with that an organism faster adapts to relative constant conditions of environment. This at one's turn promotes increasing a quality of work and learning, normal digestion, qualitative dream.

Key words: hygiene, saving health, physical and healthy work.

Актуальность. Личная гигиена рассматривается как один из важнейших компонентов здорового образа жизни человека. Знания правил личной гигиены необходимы каждому. Их строгое соблюдение в значительной степени способствует укреплению здоровья и перенесению психофизических нагрузок жизнедеятельности, высокой работоспособности.

«Гигиена» (в переводе с греческого означает: **«приносящий здоровье», «содействующий здоровью»**) - это одна из наук